

כ"ז

הברכות שנברך בקבלת פני משיח צדקנו

א. מכתב הגה"צ ר' שמואל הומינר זצ"ל. ב. תשובת רבינו זצ"ל.

א.

מכתב הגה"צ ר' שמואל הומינר זצ"ל

בעזה"י יום א' בשבת פ' וירא, תשל"ד.

לכבוד וכו' רב שלוי וברכה.

השי"ת יזכנו מהרה לקבל פני משיח ונברך אי"ה ארבע ברכות: א. ברוך... חכם הרזים, שבדאי יהיה שם ששים רבוא ישראל וכהנה וכהנה עד אין מספר. ב. ברוך... שחלק מחכמתו ליראיו. ג. ברוך... שחלק מכבודו ליראיו. ד. ברוך... שהחיינו.

וי"ש להסתפק אם ברכה ב' ג' אולי אפשר לכלול ביחד שחלק מחכמתו ומכבודו ליראיו, או אולי הוי משנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות.

והנה אם אחד רוצה לאכול מיני מזונות ופרי העץ אי אפשר לכלול כורא מיני מזונות ופרי העץ. וכן בברכות השחר אין כוללים שלא עשני גוי עבד ואשה אלא מברכים על כל דבר במיוחד, ומזה ראייה מוכרחת שאסור לנו לכלול ברכה אחת עם חברתה.

וי"ש להבין כי בברכה אחרונה מעין שלש אם אכל מזונות ופירות הארץ ושתה יין הרי אנו כוללים ואומרים על המחיה ועל הכלכלה על הגפן ועל פרי הגפן על העץ ועל פרי העץ, ויש לחלק.

ב.

תשובת רבינו זצ"ל

בי"ה, מוצש"ק ט"ז מרחשון תשל"ד.

יצו ה' ברכה למע"כ ידידי הדגול הרב הגה"צ מוה"ר שמואל הומינר (שליט"א) זצ"ל.

קבלתי בערב שב"ק מכתבו ולענ"ד הדברים פשוטים, כללא הוא שאין חותמין בשתים פרט לאותם

הדברים אשר החכמים ראו אותם כחדא וכמו"ש בברכות (מ"ט ע"א), וכן מבואר בירושלמי (דמאי פ"ה ה"ב) לענין תרומות ומעשרות דאע"ג שמברכין על כל אחת בפני עצמה מ"מ ביחד כוללן ומברך ברכה אחת, וחושבני שהוא מפני שעיקר הברכה הוא בגלל התיקון כמו שמברכים על שחיטה ועירובי חצרות ותבשילין, וכיון שהתיקון הוא ע"י כולם לכן כוללן (אע"ג שתרומת מעשר היא רק לתיקון המעשר ולא לתיקון כל השיריים).

ומה שהביאו בשם הגר"ש סאלאנט זצ"ל דאפשר נמי לכלול פדיון מעשר שני, הוא חידוש גדול וצע"ג למעשה, כיון שאין זה תיקון אלא העברת הקדושה מהפירות על מעות או פירות אחרות.

ורק לענין על המחיה חידשו התוס' בשם הר"ח בברכות (מ"ד ע"א ד"ה על) דבכגון דא לא חשיב כחותם בשתים, ואפשר דלכד מהטעם שכתבו שם בתוס' יכולים לומר שהוא מפני שגם בברהמ"ז מברכין ברכה אחת (אע"ג שהן ג' או ד') על הכל, ורק דהואיל ואם אוכל רק מיני מזונות או ענבים לחוד הוא פורט אותם לכן צריך גם עכשיו לפורטם, אבל איך אפשר להעלות על הדעת לכלול בברכה שלפניה מיני מזונות ופרי העץ, וכן גוי עבד ואשה.

אנב חושבני דאף שאמרו שם בגמ' (ברכות מ"ט ע"א) דמושיע ישראל ובנין ירושלם חשיבי כשתים, מ"מ בחתימה של קריאת המגילה שחותמים מספק הנפרע והא-ל המושיע נלע"ד דצ"ל גם התם דכחדא חשיבי. [והעיר חכ"א שבשור"ת תשובה מאהבה (ח"ב סי' רל"ז) נמי סובר שעל מלך ישראל חכם מברך שתים דוקא ואין לכלולם בברכה אחת²³].

והנני חותם בברכה שנוכה במהרה לישועת ד' על עמו ונחלתו ולבנין ירושלם והמקדש ובביאת גוי"צ.